

En del av ramprojektet
"Kan finansmarknadens
hållbarhetsvärderingar
bidra till näringslivets gröna
omställning och ger det i så
fall en roll för staten?"

PM 2018:22

Från frivillig till obligatorisk hållbarhetsrapportering

STORA FÖRETAG MÅSTE FRÅN 2017 upprätta en årlig hållbarhetsrapport. Det ska göra informationen om hur företag arbetar med hållbarhetsfrågor mer öppen och jämförbar. I detta PM kartlägger Tillväxtanalys vilka företag och klimatutsläpp som omfattas av Sveriges genomförande av EU:s direktiv om icke-finansiell rapportering. Vi analyserar företagens hållbarhetsredovisning innan direktivet genomfördes, samt under ett år med lagkrav.

Dnr: 2018/070
Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser
Studentplan 3, 831 40 Östersund
Telefon: 010 447 44 00
E-post: info@tillvaxtanalys.se
www.tillvaxtanalys.se

För ytterligare information kontakta: Ulrika Stavlot
Telefon: 010 443 44 47
E-post: ulrika.stavlot@tillvaxtanalys.se

Förord

Frågeställningarna inom tillväxtpolitiken är komplexa och kräver en mångsidig belysning för att ge kunskap om vad staten kan och bör göra. Tillväxtanalys arbetar därför med vad vi benämner som ramprojekt. Ett ramprojekt består av flera delprojekt som bidrar till att belysa en viss frågeställning och löper i upp till två år. Näringslivets gröna omställning är ett av Tillväxtanalys sex prioriterade studieområden.

Den här studien är ett andra kunskapsunderlag till ramprojektet *Kan finansmarknadens hållbarhetsvärderingar bidra till näringslivets gröna omställning och ger det i så fall en roll för staten?* Hela projektet kommer att avrapporteras i juni 2019.

I oktober 2014 antogs ett EU-direktiv med rättsliga krav på att stora företag med fler än 500 anställda ska upprätta en årlig hållbarhetsrapport. Rapporteringskraven, som gäller från 2017, syftar till att göra informationen om hur företag arbetar med hållbarhetsfrågor mer öppen och jämförbar.

I detta PM analyserar vi vad Sveriges bredare implementering av EU-direktivet inneburit när det gäller hur stor andel av näringslivet och dess klimatpåverkan som kommit att omfattas. Vi genomför också en tidig analys av om direktivets intentioner avseende öppenhet och jämförbarhet uppnåtts genom att analysera om mängden hållbarhetsinformation ökat och om företagens rapportering blivit mer enhetlig.

Delrapporten har författats av Ulrika Stavlöt, analytiker vid Tillväxtanalys. Eva Alfredsson projektledare för ramprojektet, Henrik Hermansson och Tobias Person, alla analytiker på Tillväxtanalys, har bistått i arbetet. Kapitel tre i PM:et bygger på en analys gjord av Professor Hans Löf och Dr Christian Thomann, KTH, på uppdrag av Tillväxtanalys. Tillväxtanalys vill även tacka deltagarna i ramprojektets referensgrupp och seminariedeltagare för värdefulla synpunkter på de preliminära resultat som redovisades vid ett seminarium i oktober.

Stockholm, december 2018

Enrico Deiacio
Avdelningschef, Innovation och grön omställning
Tillväxtanalys

Innehåll

Sammanfattning	5
Vilka företag omfattas av hållbarhetslagen?.....	5
Har de svenska företagens hållbarhetsrapportering blivit mer öppen och jämförbar över tid? 6	
Slutsats.....	7
Summary	8
What companies are covered by the reporting requirements?	8
Has the sustainability reporting of Swedish companies become more transparent and comparable over time?	9
Conclusion.....	10
1 Introduktion	11
2 EU:s direktiv om icke-finansiell rapportering	13
2.1 Värde av hållbarhetsredovisning	14
2.2 Genomförandet av EU-direktivet i medlemsländerna	14
2.2.1 Genomförandet av EU-direktivet i Sverige	15
3 Vad vet vi om företagen som ska hållbarhetsredovisa?	17
3.1 Metod	17
3.2 Företagsdata	17
3.3 Utsläpp av koldioxid och övriga växthusgaser	18
3.4 Vilka företag omfattas av lagkravet på hållbarhetsrapportering?	21
3.4.1 Analys på branschnivå: Antal företag och anställda	21
3.4.2 Analys på branschnivå : Nettoomsättningen och värdeskapande	22
3.4.3 Analys på branschnivå: Utsläpp av växthusgaser	24
3.4.4 Utsläpp av koldioxid	24
3.4.5 Utsläpp av övriga växthusgaser	26
3.5 Slutsatser	28
4 Har de svenska företagens hållbarhetsrapportering blivit mer öppen och jämförbar över tid?	29
4.1 Metod	29
4.2 ESG-data	30
4.3 Har företagens hållbarhetsrapportering blivit öppnare?	31
4.4 Har företagens hållbarhetsrapportering blivit mer jämförbar?	33
4.5 Slutsatser	35
5 Sammanfattande slutsatser	37
6 Referenser	38

Sammanfattning

Det svenska genomförandet av EU-direktivet om företagens hållbarhetsrapportering omfattar två tredjedelar av nettoomsättningen i bolagssektorn och två tredjedelar av näringslivets koldioxidutsläpp. De svenska börsnoterade företagens hållbarhetsrapporter tycks något öppnare och mer jämförbara än i våra nordiska grannländer men det finns utrymme för förbättring.

I oktober 2014 antogs ett EU-direktiv med rättsliga krav på att stora företag med fler än 500 anställda ska upprätta en årlig hållbarhetsrapport. Rapporten ska ge upplysningar om hur företagen arbetar med miljöfrågor, sociala förhållanden, personal, respekt för mänskliga rättigheter och motverkande av korruption. Rapporteringskraven, som gäller från 2017, syftar till att göra informationen om hur företag arbetar med hållbarhetsfrågor mer öppen och jämförbar.

Sverige implementerade det nya regelverket den 1 december 2016 genom förändringar i bland annat årsredovisningslagen (1995:1554). Det svenska rapporteringskravet gäller för alla företag som

- a) i genomsnitt har mer än 250 anställda,
- b) har en nettoomsättning på över 350 miljoner kronor eller en balansomslutning på 175 miljoner kronor,
- c) uppfyller minst två av ovanstående kriterier angående omsättning, balansomslutning eller antalet anställda.

Det svenska genomförandet är därmed bredare än det som krävs enligt EU-direktivets miniminivå, dels genom att omfatta alla företag som har över 250 anställda i genomsnitt, det vill säga hälften av det som direktivet anger, dels genom att rapporteringskravet gäller för alla företag och inte enbart börsnoterade eller vissa finansiella företag.

I detta PM analyserar Tillväxtanalys Sveriges implementering av EU:s direktiv om hållbarhetsredovisning. Rapporten är en delstudie i ramprojektet *Kan finansmarknadens hållbarhetsvärderingar bidra till näringslivets gröna omställning och ger det i så fall en roll för staten?*

Vilka företag omfattas av hållbarhetslagen?

Med hjälp av företagsdata och data över produktionsbaserade utsläpp på industrinivå för 2015 kartlägger vi hur stor andel av Sveriges näringsliv, ekonomi samt koldioxidutsläpp som omfattas av det förstärkta redovisningskravet.

- Med de svenska storlekskriterierna omfattas omkring 1500 fristående företag av den nya hållbarhetslagen, vilket motsvarar omkring tre procent av alla aktiebolag. Det finns en stor spridning av skyldigheten att redovisa mellan olika delar av näringslivet. Andelen företag i jordbruksnäringen som hållbarhetsredovisar är omkring en procent att jämföra med nära 100 procent av företagen inom mineralnäringen.
- Totalt arbetar omkring 1,05 miljoner personer i de företag som hållbarhetsredovisar vilket motsvarar 45 procent av alla anställda i den privata sektorn.
- Nettoomsättningen för de företag som omfattas av hållbarhetsdirektivet uppgick till 4 470 miljarder kronor, motsvarande två tredjedelar av den totala nettoomsättningen i bolagssektorn.

- När det gäller förädlingsvärde sker 62 procent av värdeskapandet i företag som omfattas av EUs redovisningskrav. Andelen varierar från närmare 100 procent för branschen Utvinning av mineral till 21 procent för branschen Annan serviceverksamhet.
- Hållbarhetsredovisningskravet beräknas omfatta 58 procent av alla fasta tillgångar i den svenska bolagssektorn.
- De hållbarhetsrapporterande företagen svarar för 67 procent av näringslivets koldioxidutsläpp och 58 procent av de övriga växthusgaserna.

Har de svenska företagens hållbarhetsrapportering blivit mer öppen och jämförbar över tid?

Tillväxtanalys undersöker även öppenheten och jämförbarheten hos de svenska företagens hållbarhetsrapportering de senaste fyra åren, varav det senaste året under direktivets lagkrav. Vi tolkar en öppen hållbarhetsrapportering som mängden hållbarhetsinformation som företagen rapporterar. Jämförbar hållbarhetsrapportering översätts som enhetligheten hos det rapporterade hållbarhetsarbetet företagen emellan, alltså om företagen väljer att rapportera samma information. Tillväxtanalys använder databasen Nordic Compass, som innehåller uppgifter om ESG-indikatorer för runt 400 företag som handlas på NASDAQ OMX Nordic large- and mid-cap-segment, varav ungefär 40 procent är bolag med huvudkontor i Sverige.¹ Nordic Compass innehåller närmare 80 ESG-indikatorer, uppdelat i kategorierna miljö (E), samhällsansvar (S) och styrning (G) och löper över fyra år, från 2014 till 2017.

- Analysen visar att företagen i genomsnitt redovisar ungefär hälften av miljö- och samhällsansvarsindikatorerna (E och S) samt något fler av styrningsindikatorerna (G).
- De svenska företagen redovisar något mer hållbarhetsinformation än de utländska företagen, framför allt styrningsinformation.
- Det går inte att se någon tydlig förändring av mängden rapporterad information över tidsperioden.
- ICB-sektorerna Råvaror, Dagligvaror och Telekommunikation redovisar flest hållbarhetsindikatorer totalt medan företag inom Hälsovård, Teknologi och Finans rapporterar minst antal. Medan företag inom Konsumenttjänster och Teknologi tycks minska mängden rapporterade hållbarhetsindikationer över de senaste fyra åren förefaller Olje- och gassektorn öka sin hållbarhetsrapportering.

Hållbarhetsrapporternas jämförbarhet undersöks genom statistiska tester av enhetligheten hos företagens redovisade hållbarhetskriterier.

- Måttet på de svenska hållbarhetsrapporternas enhetlighet håller en nivå halvvägs mellan slumpmässig och perfekt samstämmighet.
- Måttet indikerar att företag med huvudkontoret i annat land än Sverige hållbarhetsrapporterar mindre enhetligt än de svenska företagen.
- De svenska hållbarhetsrapporterna tycks bli något mer enhetliga över tid, medan de utländska företagens hållbarhetsrapportering uppvisar en mer konstant eller svagt negativ utveckling. Vi ser inga uppenbara trender i samband med att regelverket implementerades.

¹ ESG indikatorerna är: Environmental (E), Social (S) och Governance (G).

- Uppdelat på ESG-kategori är det tydligt att det är rapporteringen av styrningsindikatorer (G) som är mest enhetlig, både bland de svenska och bland de utländska företagen.

Slutsats

Genom att Sverige implementerat EU:s direktiv om hållbarhetsredovisning bredare än föreskriven minimnivå omfattas mer än hälften av näringslivet med avseende på förädlingsvärde och koldioxidutsläpp. Även om svenska företag i genomsnitt redan tycks rapportera mer hållbarhetsinformation och på ett mer enhetligt sätt än grannländerna finns utrymme för ökad öppenhet och jämförbarhet. Om ett par år är det möjligt att utvärdera om redovisningskravet får denna effekt.

Summary

The Swedish implementation of the EU directive on disclosure of non-financial information covers two thirds of net turnover in the corporate sector and two thirds of the carbon dioxide emissions in the business sector. The Swedish listed companies' sustainability reports appear more transparent and comparable than in our neighbouring Nordic countries, but there is room for improvement.

In October 2014, an EU directive was adopted that required that certain large undertakings, with more than 500 employees, should prepare an annual non-financial statement containing information relating to environmental matters, social and employee-related matters, respect for human rights, anti-corruption and bribery matters. The aim of the reporting requirement, which applies for the financial year starting on January 2017, is to enhance the transparency and comparability of the non-financial information disclosed throughout the Union.

Sweden implemented the new regulations on 1 December 2016, by means of amendments to the Annual Reports Act (1995:1554). The Swedish reporting requirement applies to all undertakings that

- a) on average have more than 250 employees,
- b) have a net turnover of more than SEK 350 million or a balance sheet total of more than SEK 175 million,
- c) fulfil at least two of the above criteria for turnover, balance sheet total or number of employees.

The Swedish implementation is thus wider than what is required according to the EU minimum level, partly as it covers companies with more than 250 employees on average, which is half the number stated in the directive, and partly as it applies to all companies, and not just traded companies or certain financial institutions.

In this memo, *From voluntary to mandatory sustainability reporting*, Growth Analysis analyses Sweden's implementation of the EU directive on non-financial reporting. The report forms part of the framework project *Can the financial market's sustainability assessments contribute to the business sector's green conversion and if so is there a role for the state?*

What companies are covered by the reporting requirements?

Using firm-level data and data on production-based emissions at industry level for 2015, we investigate the share of Sweden's business sector, economy and greenhouse gas emissions covered by the more wide-ranging reporting requirement.

- With the Swedish size limits, around 1,500 independent companies are covered by the new reporting requirements, which corresponds to about 3 percent of all private corporations. The obligation to report differs widely across industry sectors. The proportion of firms in agriculture that are required to report is around 1 per cent, compared to almost 100 per cent of companies in the mineral industry.
- In total, about 1.05 million people work in companies covered by the non-financial reporting requirements, which corresponds to 45 per cent of all employees in the private sector.

- The net turnover of the companies covered by the non-financial reporting requirements amounted to SEK 4,470 billion, which corresponds to two thirds of the total net turnover in the corporate sector.
- In terms of added value, 62 per cent of value is created by companies that are covered by the non-financial reporting requirements. This share varies over sectors, ranging from almost 100 per cent for the Mining and quarrying sector to 21 per cent for the Other service activities sector.
- The requirement to disclose non-financial information is estimated to cover 58 per cent of all fixed assets in the Swedish corporate sector.
- The reporting companies account for 67 per cent of the business sector's carbon dioxide emissions and 58 per cent of the other greenhouse gases.

Has the sustainability reporting of Swedish companies become more transparent and comparable over time?

Growth Analysis has also investigated the transparency and comparability of Swedish sustainability reporting over the last four years, whereof the last year under directive requirements. We interpret a transparent sustainability report as the quantity of sustainability information that the company disclose. Comparable sustainability reporting is interpreted as the coherence of the sustainability reports, thus whether companies choose to disclose equal sustainability information. Growth Analysis uses the Nordic Compass database, which contains information on ESG indicators for around 400 companies that are traded in the NASDAQ OMX Nordic Large and Mid Cap segment, about 40 per cent of which are companies with their headquarters in Sweden and most of the remaining in the other Nordic countries. Nordic Compass includes 80 ESG indicators, divided into the categories Environmental, Social, and Governance indicators, and covers four years; from 2014 to 2017.

- The analysis shows that on average the companies report about half of the environmental and social indicators and two thirds of the governance indicator.
- The Swedish companies report slightly more than the non-Swedish companies, in particular as regards to information on governance.
- No apparent trends in quantity of information reported can be observed over the period.
- The ICB sectors Basic Materials, Consumer Goods and Telecommunications report the most sustainability indicators in total, while companies in Healthcare, Technology and Finance report the fewest. While companies in Consumer Services and Technology appear to have reduced the number of reported sustainability indicators over the last four years, the Oil and Gas sector seems to have increased the quantity sustainability information disclosed.

The comparability of the sustainability reports has been investigated by statistical tests of the coherence of the disclosed information across sustainability reports.

- The level of coherence of Swedish sustainability reports is measured to be halfway between random and perfect agreement.
- The measure indicates that companies with headquarters in a non-Swedish country display less coherence than Swedish companies.
- The Swedish sustainability reports appear slightly more coherent over time, while the non-Swedish sustainability reports display a more constant or a marginally negative trend. We see no apparent shift in the reporting trends in relation to the implementation of the new reporting requirements.

- Over ESG category, clearly the reporting of governance information is most coherent, both across Swedish and non-Swedish firms.

Conclusion

By implementing the EU directive on non-financial reporting broader than the prescribed minimum level, more than half of the Swedish corporate sector is covered in terms of added value and greenhouse gas emissions. Although Swedish firms appear to be reporting, on average, a larger quantity of sustainability information in a more coherent way than our Nordic neighbours, there is room for increased transparency and comparability. In a few years, it will be possible to investigate whether the reporting requirement has these effects.

1 Introduktion

I takt med att klimatförändringarnas effekter har blivit allt synligare och globaliseringen har ökat de internationella företagens miljömässiga och sociala påverkan i de mindre utvecklade länderna har samhällets förväntningar på att individer och företag ska ta samhällsansvar utöver kraven i nationell lagstiftning ökat markant (Bénabou och Tirole, 2009).² Som en följd har politiker, forskare och företag ägnat idén om corporate social responsibility (CSR), på svenska ungefär företagens samhällsansvar, ett allt större intresse. Många länder har införlivat hållbarhetsprinciper i program och lagstiftning på såväl frivillig som obligatorisk basis. Det har vuxit fram en stor forskningslitteratur om företagens samhällsansvar i flera samhällsvetenskapliga discipliner (Kitzmueller, 2008). Företagens hållbarhetsarbete ses numera som en viktig del av företagens gängse strategiarbete och antalet företag som väljer att årligen dela detta arbete i en hållbarhetsrapport har under många år ökat kontinuerligt (Kitzmueller, 2008; KPMG, 2017).

Enligt KPMG Survey of Corporate Responsibility Reporting 2017 har den genomsnittliga andelen som hållbarhetsrapporterar av de hundra största företagen i ett stort urval länder ökat från 12 procent till 64 procent mellan 1992 och 2011 för att nu utgöra 75 procent globalt. EU, som gärna ser sig som bäst i klassen när det gäller hållbarhet, får sedan några år tillbaka finna sig slagna av såväl asiatiska som amerikanska storföretag trots att andelen europeiska företag som hållbarhetsrapporterar har ökat från 71 procent till 77 procent mellan 2011 och 2017. En anledning som har lyfts fram är de lagstadgade rapporteringskrav som har införts i vissa länder, bland annat i Mexiko.

Trots att EU, och dess företrädare Europeiska ekonomiska gemenskapen, har en lång historik av lagstiftning om obligatorisk upplysningsskyldighet när det gäller finansiell information, har unionen dragit sig för att införa rättsliga krav på att anta hållbarhetsprinciper eller att rapportera dem (Szabó och Sørensen, 2015).³ Före 2011 förlitade sig unionen helt på frivillig implementering av uppförandekoder kommunicerat genom resolutioner, meddelanden och rekommendationer.

I Inremarknadsakten och i meddelandet En förnyad EU-strategi 2011–14 för företagens sociala ansvar, slog kommissionen fast behovet av att öka öppenheten kring den sociala och miljörelaterade information som företagen lämnar. Även Europaparlamentet uppmärksammade behovet av en CSR-reform och antog två resolutioner 2013 som bekräftade vikten av hållbarhetsrapportering för att uppnå en global hållbar ekonomi.

Med implementeringen av EU:s redovisningsdirektiv (2013/34/EU) introducerades ett krav för vissa företag att redovisa sitt hållbarhetsarbete i förvaltningsberättelsen. Då det ganska snart ansågs att direktivet var ineffektivt och kraven otydliga och därtill inkonsekvent implementerade bland medlemsstaterna infördes det nya direktivet (2014/95/EU) som ändrar redovisningsdirektivet beträffande rapportering av icke-finansiell information och mångfaldspolicy. Direktivet innebär att alla stora företag av allmänt intresse med i genomsnitt 500 anställda i sin förvaltningsberättelse ska redovisa företagets påverkan på miljö och hälsa samt policy och åtgärder gällande jämställdhet och arbetsrätt, mänskliga rättigheter och korruption. Syftet uppgavs vara att öka öppenheten så att den sociala och miljörelaterade informationen som företag inom alla sektorer och i samtliga medlemsstater

² Detta i kontrast till synen att det är staten, och inte företag eller individer, som ska korrigera marknadsmisslyckanden och hantera inkomst- eller välståndsskillnader.

³ Obligatorisk upplysningsskyldighet i redovisningsdirektiven med start 1978 i direktiv 78/660/EEC.

tillhandahåller når upp till samma nivå. Med samma regelverk att följa skulle jämförelsen av hållbarhetsrapporter mellan företag i olika medlemsländer samt riskanalysen av olika hållbarhetsaspekter underlättas, vilket antas leda till att investerarnas och konsumenternas förtroende ökar. Dessutom förväntades anpassningskostnaderna till olika regelverk minska, vilket i synnerhet skulle vara till nytta för de företag som är verksamma i fler medlemsstater.

Sverige valde att låta det nya regelverket omfatta betydligt fler företag än den miniminivå som direktivet kräver, dels genom att omfatta alla företag som har över 250 anställda, dels genom att rapporteringskravet gäller för alla företag och inte enbart för dem som definieras vara av allmänt intresse, det vill säga börsnoterade samt vissa finansiella företag. Inför genomförandet uppskattades antalet företag som omfattas av lagkravet uppgå till 1600 företag, jämfört med ett genomförande på direktivets miniminivå som träffar omkring 100 företag (Prop.2015/16:193).

Syftet med detta PM är att analysera Sveriges genomförande av EU:s direktiv om hållbarhetsredovisning. Det är av intresse att veta hur stor andel av svensk ekonomi och koldioxidutsläpp som omfattas av Sveriges mer ambitiösa genomförande av direktivet jämfört med direktivets miniminivå. Rapporteringskravet har som mål att göra informationen om hur företag arbetar med hållbarhetsfrågor mer öppen och jämförbar för att underlätta riskanalysen av olika hållbarhetsaspekter och öka investerarnas och konsumenternas förtroende. Sedan direktivet genomfördes har ett års hållbarhetsrapporter publicerats. Det är angeläget att ha kunskap om lagkravet har lett till ökad öppenhet och mer jämförbara hållbarhetsredovisningar. En öppen hållbarhetsrapportering översätts i studien till mängden information som företagen rapporterar. Jämförbar hållbarhetsrapportering tolkas som enhetligheten hos det rapporterade hållbarhetsarbetet företagen emellan.

Rapporten är en delstudie i ramprojektet *Kan finansmarknadens hållbarhetsvärderingar bidra till näringslivets gröna omställning och ger det i så fall en roll för staten?*

Resten av PM:et struktureras som följer. I avsnitt 2 presenteras EU-direktivet, de förväntade effekterna och det svenska genomförandet. Här ges också en kort sammanfattning av den vetenskapliga litteraturen kring hållbarhetsredovisning. I avsnitt 3 beskrivs företagsdata samt redovisas resultaten från undersökningen av EU-direktivets omfattning av de svenska företagen. I avsnitt 4 följer en diskussion om metod och data samt redovisas resultaten från undersökningen av de svenska företagens hållbarhetsredovisning över tid. I avsnitt 5 avslutas PM:et med en diskussion av nyckelresultat samt ger slutsatser och rekommendationer för ytterligare analys.

2 EU:s direktiv om icke-finansiell rapportering

Antalet europeiska företag som årligen publicerar hållbarhetsrapporter har snabbt ökat under de senaste decennierna (KPMG, 2017). Även om några länder har lagstiftat om rapporteringskrav av social och miljörelaterad information eller infört mer flexibla åtgärder har rapporteringens omfattning och innehåll framförallt utvecklats genom företagens frivilliga engagemang. Det finns ingen europeisk eller internationell standard som specificerar redovisningens innehåll eller format, däremot ett antal olika ramverk och riktlinjer. Följaktligen uppvisar hållbarhetsrapporterna en stor variation i storlek, komplexitet, omfattning och tillgänglighet.

EU:s redovisningsdirektiv, som var EU:s första regulatoriska försök att öka antalet och enhetligheten hos de europeiska företagens hållbarhetsrapportering, gav enligt EU-kommissionen snarare upphov till en splittrad lagstiftning i EU eftersom medlemsstaterna genomförde direktivet olika. Vissa medlemsstater införde lagstadgade krav med mer långgående krav än direktivet, medan andra valde en modell där företagen kunde välja att antingen hållbarhetsredovisa eller inte, om de bara motiverade varför de valde att avstå. Vissa medlemsstater lät regelverket gälla för stora företag medan andra inkluderade vissa börsnoterade eller statligt ägda företag. Vidare hänvisade medlemsstaterna till olika internationella riktlinjer för redovisning eller utvecklade egna nationella riktlinjer. Kommissionen uppskattade att endast ungefär 2500 företag, alltså bara 6 procent av alla stora europeiska företag hållbarhetsrapporterade och att över hälften av hållbarhetsrapporterna är publicerade av företag med huvudkontor i fyra länder enbart, det vill säga Storbritannien, Tyskland, Spanien och Frankrike.

Enligt kommissionen ledde fragmenteringen av lagstiftningen till stora svårigheter för analytiker och investerare att jämföra och bedöma företagen på den inre marknaden. Kommissionen påpekade att bristen på öppenhet kring företagens miljöarbete kunde påverka flera aktörer, i synnerhet företagen och vissa användare som investerare, intressegrupper och myndigheter. Det framhölls att den här typen av information ligger till grund för företagens riskbedömning och integrering av icke-finansiella risker och möjligheter i verksamhet och strategier. Informationen skulle underlätta även för investerare att beakta hållbarhetsaspekterna så att riskerna prissätts och kapitalmarknaden fungerar effektivare. Även det civila samhället och lobbygrupper ansågs behöva informationen för att kunna avgöra om företagen agerar ansvarsfullt.

Utöver de regleringsmisslyckanden som nämnts ovan, pekade kommissionen även ut marknadsmisslyckanden som orsak till att de europeiska företagens hållbarhetsredovisning var för fåtalig och höll för låg kvalitet. Anledning låg hos de otillräckliga och ojämna drivkrafter som marknaden ger företagen att hållbarhetsredovisa, där å ena sidan kostnaderna för insynen är bestämda, mätbara och kortsiktiga, men å andra sidan avkastningen från insynen uppfattas som osäker, långsiktig eller extern. Denna asymmetri mellan kortsiktiga kostnader och långsiktiga fördelar ger företagen ringa incitament att tillhandahålla icke-finansiell information.

Mot bakgrund av detta förväntas det nya direktivet, 2014/95/EU, enligt kommissionens förslag, att se till att lika villkor gäller för alla europeiska företag och begränsa kostnaderna för företag som bedriver verksamhet i mer än en medlemsstat.⁴

⁴ Läs om kommissionens argumentation i COM(2013) 207 final samt SWD(2013) 128 final

2.1 Värdet av hållbarhetsredovisning

I underlaget till direktivförslaget lyfter Kommissionen fram hur företagens hållbarhetsarbete tycks korrelera med konkurrenskraft och lönsamhet. Företag i framkant när det gäller hållbarhet förefaller att prestera finansiellt bättre än konkurrenterna, i synnerhet på medel- till lång sikt. Kommissionen hänvisar till forskningsresultat som indikerar att företag med hög hållbarhetsvärdering tycks möta lägre kapitalkostnader och i allmänhet anses förknippade med lägre risk än andra företag. Vidare påstås en hög hållbarhetsprofil ge konkurrensfördelar för företaget att rekrytera, motivera och behålla begåvade medarbetare samt gynna kundlojalitet. Omvänt kunde ett lågt hållbarhetsengagemang leda till ökade kostnader, försämrade relationer med staten och det lokala samhället samt skapa risk för negativ ryktesspridning.

Det finns en stor och växande litteratur inom nationalekonomisk, företagsekonomisk och finansforskning som med en stor bredd av ansatser har försökt svara på en rad av frågor relaterade till företagens hållbarhetsarbete. En omfattande del av denna litteratur har undersökt förhållandet mellan företagens externa hållbarhetsvärdering, så kallad ESG-värdering, och ekonomiskt utfall. Även om det finns ett ökande stöd för en positiv relation mellan hållbarhet och finansiellt utfall, uppvisar den empiriska forskningen ingen konsensus utan ger motstridiga belägg såväl när det gäller investerarutfall som operativ avkastning.⁵

Precis som för sambandet med ekonomiskt utfall har den vetenskapliga debatten inte lett till enighet kring hur hållbarhetsrapporteringens kvalitet påverkas av att vara ett frivilligt åtagande respektive ett rättsligt obligatorium. Det går att argumentera för att ett lagkrav skulle borga för en ökad och mer standardiserad rapportering samtidigt som en frivillig modell skulle resultera i hållbarhetsrapportering som saknar fullständighet, noggrannhet, objektivitet och jämförbarhet. Samtidigt riskerar hållbarhetsrapporteringens kvalitet att minska på bekostnad av dess kvantitet eftersom användningen av ett standardiserat ramverk kunde ersätta användningen av företags- och sektorsspecifik information. Några empiriska studier ger stöd för att i länder med lagkrav, till exempel Frankrike, håller hållbarhetsredovisningen en högre kvalitet än i länder utan lagkrav. Andra empiriska studier visar motsatsen eller ger motstridiga resultat.⁶

2.2 Genomförandet av EU-direktivet i medlemsländerna

EU:s direkt 2014/95/EU, som gäller från och med 2017, innebär att alla stora företag av allmänt intresse med i genomsnitt 500 anställda i sin förvaltningsberättelse ska redovisa företagets konsekvenser på miljö och hälsa samt åtgärder och hållning gällande jämställdhet och arbetsrätt, mänskliga rättigheter och korruption.

Stora företag definieras enligt redovisningsdirektivet 2013/34/EU som företag som på balansdagen överskrider gränsvärdena i åtminstone två av följande tre kriterier:

- a) Balansomslutning: 20 000 000 EUR
- b) Nettoomsättning: 40 000 000 EUR
- c) Genomsnittligt antal anställda under räkenskapsåret: 250

⁵ För en sammanfattning av forskningslitteraturen, se t ex Gibson och Krueger, P. (2018).

⁶ För en sammanfattning av forskningslitteraturen, se t ex Venturelli et al (2017).

Företag av allmänt intresse definieras som företag:

- a) vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad i en medlemsstat,
- b) är kreditinstitut,
- c) är försäkringsföretag, eller
- d) är utsedda av medlemsstaterna till företag av allmänt intresse, till exempel företag som är av betydande allmänt intresse på grund av arten av sin verksamhet, sin storlek eller antalet anställda.

Direktivet begränsas dock till de företag som i genomsnitt har haft 500 anställda under räkenskapsåret.

Hur informationen redovisas är upp till berörda parter men företagen uppmanas att stödja sig på nationella eller internationellt erkända ramverk såsom FN:s Global Compact-initiativ, OECD:s riktlinjer för multinationella företag, Internationella standardiseringsorganisationens ISO 26000 eller ILO:s trepartsdeklaration om principer för multinationella företag. Vissa av rapporteringskraven bygger på principen ”följ eller förklara”, vilket innebär att ett företag inte måste ha en specifik policy utan endast förklara skälen till att de avstår.

Medlemsstaterna uppmanades genomföra direktivets bestämmelser i nationell lagstiftning senast den 6 december 2016, med företag som rapporterar enligt de nya kraven från och med det räkenskapsår som börjar den 1 januari 2017, men nära hälften av medlemsstaterna missade deadline (KPMG 2018).

Direktivet anger en miniminivå för hållbarhetsrapporteringen men låter medlemsstaterna införa specifika nationella krav kring vilka företag som omfattas, hur hållbarhetsrapporten ska publiceras, vilka redovisningsramverk som ska följas och innehåll. Medlemsstaterna är fria att bestämma huruvida det är krav på extern revision och eventuella påföljder. Det varierar hur medlemsstaterna har valt att implementera direktivet.⁷ Av de 28 medlemsstaterna inklusive Norge och Island från EEA, har elva länder, inklusive Sverige, valt att definiera stora företag annorlunda än redovisningsdirektivet. Alla länder utom sex har omdefinierat vad som avses med företag av allmänt intresse medan de flesta länder har valt att behålla direktivets föreskrifter med avseende på fokusområde, innehåll och redovisningsramverk. Majoriteten av länderna, 23 stycken, har egna bestämmelser angående hållbarhetsrapportens format, det vill säga om rapporteringen ska infogas i förvaltningsberättelsen, rapporteras separat rapport eller kan publiceras på annat sätt. I de flesta länder utgår en avgift om företaget inte har hållbarhetsrapporterat i tid.

2.2.1 Genomförandet av EU-direktivet i Sverige

Sverige implementerade det nya regelverket den 1 december genom förändringar i bland annat årsredovisningslagen (1995:1554). Rapporteringskravet gäller för alla företag som

⁷ För en sammanställning, se Member State Implementation of Directive 2014/95/EU. A comprehensive overview of how Member States are implementing the EU Directive on Non-financial and Diversity Information. GRI & CSR Europe, 2017.

- a) i genomsnitt har mer än 250 anställda,
- b) har en nettoomsättning på över 350 miljoner kronor eller en balansomslutning på 175 miljoner kronor,
- c) uppfyller minst två av ovanstående kriterier angående omsättning, balansomslutning eller antalet anställda.

Det svenska genomförandet är därmed bredare än vad som krävs enligt EU-direktivets miniminivå, dels genom att omfatta alla företag som har över 250 anställda i genomsnitt, det vill säga hälften av det som direktivet anger, dels genom att rapporteringskravet gäller för alla företag och inte enbart börsnoterade eller vissa finansiella företag. Den ambitiösare svenska tillämpningen motiveras i regeringens förslag (Prop. 2015/16:193) bland annat med positiva effekter på konkurrenskraften. I departementspromemorian Företagens rapportering om hållbarhet och mångfaldspolicy (Ds 2014:45) diskuteras den svenska hållningen utifrån en avvägning mellan samhällsintresset för rapportering från stora företag och företag av allmänt intresse och rapporteringskravets kostnader för dessa företag. Man noterar att hållbarhetsrapporteringens betydelse för investerare, kunder, konsumenter och miljöorganisationer inte begränsas av huruvida företaget är börsnoterat eller hur stort företaget är. I propositionen framhåller regeringen att företagen har mycket att vinna på att arbeta med hållbarhetsfrågor i form av djupare förtroende hos konsumenter och investerare. För många företag skulle därför arbetet med hållbarhetsfrågor innebära en stärkt konkurrenskraft och ökad lönsamhet. ”Hållbarhetsrapporteringen stärker svenska företags ställning som helhet”, sägs det i propositionen. Enligt lagrådets yttrande konstaterades också att om det svenska genomförandet utformas enligt direktivets miniminivå skulle rapporteringskravet sannolikt endast träffa företag som redan i dag lämnar någon form av hållbarhetsrapport, antingen frivilligt eller på grund av andra krav.

3 Vad vet vi om företagen som ska hållbarhetsredovisa?

När Sveriges genomförande av EU:s direktiv om icke-finansiell rapportering ska analyseras är en central frågeställning hur många företag och hur stor del av Sveriges ekonomi som omfattas av lagkravet. Det är också av intresse att undersöka hur många företag som omfattas av Sveriges utökade lagkrav jämfört med direktivets miniminivå.

3.1 Metod

För att beskriva hur de rättsliga kraven på hållbarhetsredovisning träffar den svenska ekonomin utnyttjas information om företagens finansiella redovisning från Statistiska Centralbyrån och från den kommersiella databasen Serrano. Kartläggningen baseras på data avseende aktiebolagens balans- och resultaträkningar, branschtillhörighet, ålder och företagens geografiska säte samt koncernstillhörighet. I sin grundform avser dessa data aktiebolag. Eftersom regelverket gäller på koncernnivå konsoliderades aktiebolag som ingår i koncerner. I fortsättningen kallas därför såväl de konsoliderade koncernerna som de fristående aktiebolagen för fristående företag.

Med hjälp av dessa båda datakällor redovisas en detaljerad bild av hur stor del av den svenska ekonomin i form av företag, verksamhet och sysselsättning som omfattas av rättsliga krav på hållbarhetsredovisning. Genom att koppla samman utsläppsdata på industrinivå till redovisningsdata på företagsnivå beräknas hur stor andel av utsläppen som sker i företag som omfattas av lagkravet.

Med utgångspunkt från företagsdata aggregeras analysen till branschnivå och till nationell nivå. Rapportens fokus ligger på branschnivå baserat på både SCB:s branschindelning i avdelningar (bokstäver) och huvudgrupp (SNI 2007, 2-siffernivå).

Beträffande miljöpåverkande utsläpp baseras kartläggningen på data på industrinivå från SCB. Rapporten utgår från produktionsbaserade utsläpp med fokus på koldioxid (uttryckt i ton CO₂) och övriga växthusgaser som främst består av dikväveoxid, metan och ozon. Dessa utsläpp anges som omräknat till så kallade koldioxidekvivalenter.

Utsläppen av växthusgaser kan mätas utifrån den strikt nationella aktiviteten eller i ett bredare globalt perspektiv. Vår analys följer den definition som anges av Naturvårdsverket och omfattar utsläpp från svenska företag och personer som skett både utanför och innanför Sveriges gränser. Den följer samma avgränsning som gäller för nationell ekonomisk statistik, det vill säga nationalräkenskaperna.

På grund av bristfällig data avseende noteringar på utländska börser är det svårt att redan nu kunna ge ett svar avseende hur stor del av näringslivet som hade omfattats i fall Sverige hade valt att genomföra direktivets minikrav. Genom att jämföra andelen av det svenska näringslivet som träffas av hållbarhetsredovisningskravet med andelarna i grannländerna som inte gör samma utvidgning kommer ett svar på denna fråga kunna ges.

3.2 Företagsdata

Rapporten använder reviderad företagsdata för år 2015 eftersom företagsstatistiken har en eftersläpning på omkring 2 år. För att säkerställa att företagen kan jämföras exkluderas de som tillhör den finansiella sektorn (banker och försäkringsföretag, SNI 64–66). Ser man till antal aktiebolag och inte fristående företag, visar data från Bolagsverket att det finns

503 000 aktiebolag. Utgår man istället från konsoliderade koncernbolag, vilket vi gör i denna rapport, finns det 296 000 fristående företag (exklusive finanssektorn). I dessa företag finns 2,3 miljoner anställda.

Tabell 1 visar en sammanfattning över fristående företag uppdelat på avdelningar (17 branscher). De tre branscher med störst antal företag är (i) juridik, ekonomi, vetenskap, teknik (M) med 70 000 företag, (ii) Handel (G) med 52 000 företag och (iii) Bygg (F) 38 000 företag. De tre branscher med störst antal anställda är (i) Tillverkning (C) med 467 000 anställda, (ii) Handel (G) med 451 000 anställda och (iii) Bygg (F) med 271 000 anställda. De tre branscher med störst nettoomsättning är (i) Handel (G) 2 210 miljarder kr, (ii) Tillverkning (C) 1 870 miljarder kronor och (iii) Juridisk och ekonomisk verksamhet 612 (M69–M70) miljarder kronor.

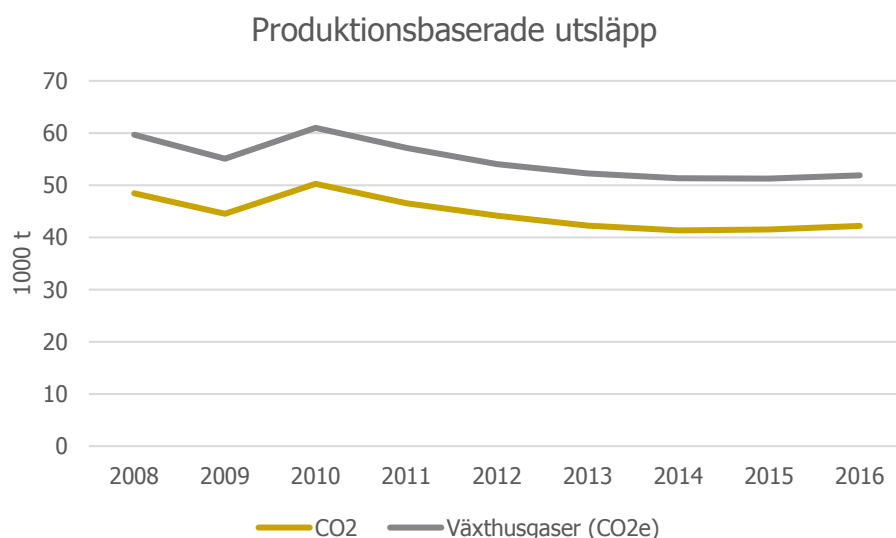
Tabell 1 Översikt över antal fristående företag, antal anställda och nettoomsättning, 2015, egna beräkningar

Sektor	Antal företag	Antal Anställda	Nettoomsättning (miljoner kr)
Jordbruk, skogsbruk, fiske (A)	7,515	28,447	83,000
Utvinning av mineral (B)	359	2,563	7,750
Tillverkning (C)	20,628	466,885	1,870,000
Energi (D)	869	7,418	107,000
Vatten, avlopp, avfall (E)	576	12,755	47,200
Byggverksamhet (F)	37,684	270,979	584,000
Handel (G)	51,916	451,322	2,210,000
Transport, magasinering (H)	12,674	144,717	296,000
Hotell och restaurang (I)	11,480	102,438	113,000
Information, kommunikation (J)	21,984	140,013	355,000
Fastighetsverksamhet (L)	17,712	31,875	140,000
Juridik, ekonomi, vetenskap, teknik (M)	70,181	254,391	612,000
Uthyrning, fastighetsservice (N)	11,585	170,455	223,000
Utbildning (P)	5,517	42,574	41,000
Vård och omsorg (Q)	12,321	141,881	113,000
Kultur, nöje, fritid (R)	7,218	21,116	35,600
Annan serviceverksamhet (S)	5,825	22,558	23,900
Summa	296,044	2,312,387	6,861,450

3.3 Utsläpp av koldioxid och övriga växthusgaser

Mellan 2008 och 2016 finns en svagt sjunkande trend i näringslivets produktionsbaserade utsläpp av koldioxid (CO₂) och koldioxidekvivalenta (CO₂e) övriga växthusgaser. Figur 1 visar utsläppen av växthusgaser var 9 miljoner ton koldioxidekvivalent lägre år 2016 jämfört med 2010. Motsvarande minskning för koldioxid var 8 miljoner ton. Figur 1 visar också att utsläppsfrekvensen tenderar att samvariera med den ekonomiska konjunkturen.

Figur 1 Utsläpp 2008–16

En uppdelning av den svenska ekonomin i 46 sektorer (huvudgrupper) visar att Rederier har de största koldioxidutsläppen (H50; 6,3 miljoner tCO₂). Därefter följer El-, gas- och värmeverk (D 35; 6,3 miljoner tCO₂), Stål- och metallverk (C24; 4,8 miljoner tCO₂) och Industri för andra icke-metalliska mineraliska produkter (C23; 3,2 miljoner tCO₂). Ser man till utsläpp av övriga växthusgaser är sektorn Jordbruksföretag och serviceföretag till jordbruk störst (A01; 8,1 miljoner tCO₂). Den följs av El-, gas- och värmeverk (D35; 6,6 miljoner tCO₂) och Rederier (H50; 6,4 miljoner tCO₂), och Stål- och metallverk (C24; 4,9 miljoner tCO₂). Tabell 2 visar en sammanfattning över utsläppen i 46 sektorer baserat på SCB-statistik.

Tabell 2 Utsläpp uppdelad på huvudgrupper, 2015, Källa: SCB

SNI-kod	Beskrivning av sektorn	CO2 tusen t	CO2e tusen t
A01	Jordbruksföretag och serviceföretag till jordbruk	1,254	8,051
A02	Skogsbruksföretag	912	932
A03	Fiskare och vattenbrukare	139	141
B05–B09	Utvinning av mineral	1,555	1,580
C10–C12	Livsmedel	436	606
C13–C15	Tillverkning av textilier, kläder och läderprodukter	29	30
C16	Industri för trä och varor av trä, kork och rotting o.d. utom möbler	166	198
C17–18	Massa-, pappers- och pappersvaruindustri, grafisk och annan reproduktionsindustri	748	942
C19	Industri för stenkolsprodukter och raffinerade petroleumprodukter	2,488	2,502
C20–C21	Tillverkning av kemikalier och kemiska produkter, farmaceutiska basprodukter och läkemedel	1,270	1,317
C22	Gummi- och plastvaruindustri	58	68
C23	Industri för andra icke-metalliska mineraliska produkter	3,197	3,209
C24	Stål- och metallverk	4,802	4,860
C25	Industri för metallvaror utom maskiner och apparater	186	193
C26	Industri för datorer, elektronikvaror och optik	11	12

SNI-kod	Beskrivning av sektorn	CO2 tusen t	CO2e tusen t
C27	Industri för elapparatur	26	33
C28	Övrig maskinindustri	134	144
C29	Industri för motorfordon, släpfordon och påhängsvagnar	177	180
C30	Annan transportmedelsindustri	16	17
C31–C32	Tillverkning av möbler och annan tillverkning	48	51
C33	Reparationsverkstäder och installationsföretag för maskiner och apparater	70	72
D35	El-, gas- och värmeverk	6,247	6,602
E36–E39	Avloppsförsörjning och avloppsrening, avfallshantering, återvinning, sanering	239	1,690
F41–F43	Byggverksamhet	1,878	1,920
G45–G47	Handel	1,353	1,570
H49	Landtransportföretag; rörtransportföretag	2,927	3,003
H50	Rederier	6,341	6,447
H51	Flygbolag	2,670	2,709
H52–H53	Magasiner och stödtjänster till transport, post och kurirverksamhet	463	473
I55–I56	Hotell- och restaurang	76	78
J58	Förlag	11	12
J59–J60	Film, video, ljud, planering och sändning av program	17	17
J61	Telekommunikation	21	21
J62–J63	Dataprogrammering, datakonsulter och informationstjänster	66	69
K64	Banker och andra kreditinstitut	63	65
K65	Försäkrings- och återförsäkringsbolag, pensionsfonder	9	9
K66	Serviceföretag till finans- och försäkringsverksamhet	8	9
L68	Fastighetsbolag och fastighetsförvaltare	198	208
M69–M70	Juridisk och ekonomisk verksamhet, verksamheter som utövas av huvudkontor; konsulttjänster till företag	217	225
M71–M72	Arkitekt- och tekniska tjänster, vetenskaplig forskning och utveckling	129	133
M73–M75	Reklam och marknadsundersökning, annan verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap, teknik; veterinärverksamhet	71	73
N77	Uthyrningsfirmor	229	237
N78–N82	Arbetsförmedling, resetjänster, andra stödtjänster	225	231
P85	Utbildning	64	66
Q86	Hälso- och sjukvård	46	135
Q87–Q88	Vård och omsorg med boende, öppna sociala insatser	32	33
R90–R93	Kultur, nöje och fritid	99	101
S94–U99	Annan serviceverksamhet och förvärvsarbete i hushåll m.m.	110	113
Summa		41,460	51,313

3.4 Vilka företag omfattas av lagkravet på hållbarhetsrapportering?

De nya rättsliga kraven innebär att alla företag över en viss storlek ska upprätta en årlig hållbarhetsrapport. Med de svenska storlekskriterierna på bolagssektorn för 2015 omfattas omkring 1500 fristående företag av den nya hållbarhetslagen, vilket motsvarar omkring tre procent av alla aktiebolag. Totalt arbetar omkring 1,05 miljoner personer i de företag som hållbarhetsredovisar, vilket motsvarar 45 procent av alla anställda i den privata sektorn. Den totala nettoomsättningen i bolagssektorn uppgick till 6 860 miljarder kronor 2015, vilket kan jämföras med Sveriges totala BNP som var cirka 4 200 miljarder samma år.

Nettoomsättningen i de företag som omfattas av hållbarhetsdirektivet uppgick till 4 470 miljarder kronor, motsvarande 66 procent av den totala nettoomsättningen i bolagssektorn. När det gäller förädlingsvärde sker 62 procent av värdeskapandet i bolagssektorn i företag som omfattas av det svenska redovisningskravet. Dessa företag svarar för 67 procent av näringslivets koldioxidutsläpp och 58 procent av de övriga utsläppen av växthusgaser.

3.4.1 Analys på branschnivå: Antal företag och anställda

Tabell 3 visar branschfördelning av de totalt 1 514 företag som faller inom ramen för hållbarhetslagen enligt 2015 års statistik. Antalet är störst inom Handel (G) med 480 företag och Tillverkning (C) med 480 respektive 400 företag. Andelen anställda som arbetar i företag som hållbarhetsredovisar är totalt 45 procent. På sektornivå varierar andelen mellan 16 procent i Annan serviceverksamhet (S) och 85 procent inom Energi (D). I de tre största sektorerna arbetar 65 procent av de anställda inom Tillverkning (C) i hållbarhetsredovisade företag, 48 procent av de anställda inom Handel (G) och 29 procent av personalen inom Byggverksamhet (F) i företag med redovisningsskyldighet.

Tabell 3 Antal företag som omfattas av hållbarhetsrapporteringskravet och antal anställda i dessa företag

Sektor	Antal företag			Antal anställda		
	N	HL: nej	HL: ja	Summa	HL: nej	HL: ja
Jordbruk, skogsbruk, fiske (A)	7,515	~7,500	<10	28,447	22,345	6,102
Utvinning av mineral (B)	359	~305	<10	2,563	1,528	1,035
Tillverkning (C)	20,628	20,226	402	466,885	163,556	303,329
Energi (D)	869	849	20	7,418	1,128	6,290
Vatten, avlopp, avfall (E)	576	559	17	12,755	5,067	7,688
Byggverksamhet (F)	37,684	37,574	110	270,979	191,655	79,324
Handel (G)	51,916	51,439	477	451,322	236,163	215,159
Transport, magasinering (H)	12,674	12,602	72	144,717	84,837	59,880
Hotell och restaurang (I)	11,480	11,453	27	102,438	79,351	23,087
Information, kommunikation (J)	21,984	21,891	93	140,013	75,136	64,877
Fastighetsverksamhet (L)	17,712	17,671	41	31,875	25,411	6,464
Juridik, ekonomi, vetenskap, teknik (M)	70,181	70,058	123	254,391	146,426	107,965
Uthyrning, fastighetservice (N)	11,585	11,521	64	170,455	88,915	81,540
Utbildning (P)	5,517	5,505	12	42,574	31,042	11,532
Vård och omsorg (Q)	12,321	12,294	27	141,881	75,577	66,304
Kultur, nöje, fritid (R)	7,218	7,206	12	21,116	15,955	5,161
Annan serviceverksamhet (S)	5,825	~5,815	<10	22,558	18,962	3,596
Summa	296,044	294,530	1,514	2,312,387	1,263,054	1,049,333

Anm: Kategorier HL: ja (HL: nej) avser företag som på grund av storleken förväntas (förväntas inte) behöva ta fram en hållbarhetsrapport.

3.4.2 Analys på branschnivå: Nettoomsättningen och värdeskapande

Kravet på hållbarhetsredovisning omfattar två tredjedelar av den totala nettoomsättningen i den svenska bolagssektorn. På branschnivå varierar andelen mellan 91 procent för Vatten, avlopp och avfall (F) till 17 procent för Annan serviceverksamhet (S). I de tre branscher med störst nettoomsättningen omfattas företag som står för 83 procent av omsättningen inom Tillverkning (C) och 64 procent för branscherna Handel (G) och Juridik, ekonomi, vetenskap, teknik (M).

När det gäller förädlingsvärdet sker 62 procent av värdeskapandet i företag som omfattas av hållbarhetsrapporteringskraven. Andelen varierar från närmare 100 procent för Utvinning av mineral (B) till 21 procent för Annan serviceverksamhet (S). För de tre största branscherna är andelen 81 procent för Tillverkning (C), 63 procent för Handel (G) och 53 procent för Juridik, ekonomi, vetenskap, teknik (M).

Tabell 4 visar nettoomsättning och värdeskapande i aktiebolag i Sverige fördelat över företag som omfattas av hållbarhetsrapporteringskrav från och med räkenskapsåret 2017 i jämförelse med aktiebolag som inte behöver redovisa hur de hanterar hållbarhetsfrågorna.

Tabell 4 Nettoomsättning och värdeskapande i företag som omfattas av hållbarhetsrapporteringskravet (miljarder kronor)

Sektor	Nettoomsättning			Värdeskapande		
	Summa	HL: nej	HL: ja	Summa	HL: nej	HL: ja
Jordbruk, skogsbruk, fiske (A)	83	40	43	30	11	19
Utvinning av mineral (B)	8	4	4	1	~0	1
Tillverkning (C)	1,870	310	1,560	545	101	444
Energi (D)	107	10	97	135	~0	136
Vatten, avlopp, avfall (E)	47	10	37	9	3	5
Byggverksamhet (F)	584	330	254	200	118	82
Handel (G)	2,210	800	1,410	397	148	249
Transport, magasinering (H)	296	145	151	92	46	46
Hotell och restaurang (I)	113	82	31	52	36	16
Information, kommunikation (J)	355	127	228	146	66	80
Fastighetsverksamhet (L)	140	89	51	91	55	35
Juridik, ekonomi, vetenskap, teknik (M)	612	221	391	264	123	141
Uthyrning, fastighetservice (N)	223	97	126	97	46	51
Utbildning (P)	41	28	13	25	18	7
Vård och omsorg (Q)	113	60	53	81	44	37
Kultur, nöje, fritid (R)	35	22	14	13	9	4
Annan serviceverksamhet (S)	23	20	4	12	10	3
Summa	6,861	2,395	4,467	2,189	833	1,356

Anm: Kategorier HL: ja (HL: nej) avser företag som på grund av storleken förväntas (förväntas inte) behöva ta fram en hållbarhetsrapport.

Hållbarhetsredovisningskravet beräknas omfatta 58 procent av alla fasta tillgångar i den svenska bolagssektorn. I de tre sektorer med mest fasta tillgångar redovisar 41 procent av företagen i Fastighetssektorn (L), 82 procent av företagen i Tillverkningssektorn (C) och 82 procent av företagen i sektorn Energi (D). Tabell 5 visar fasta tillgångar och hållbarhetsredovisning bland aktiebolag i Sverige uppdelat på redovisningsskyldiga och icke-redovisningsskyldiga.

Tabell 5 Fasta tillgångar i företag som omfattas av hållbarhetsrapporteringskravet (miljoner kronor)

Sektor	Summa	HL: nej	HL: ja
Jordbruk, skogsbruk, fiske (A)	81,400	32,700	48,700
Utvinning av mineral (B)	4,910	2,130	2,780
Tillverkning (C)	358,000	66,000	292,000
Energi (D)	212,000	38,000	174,000
Vatten, avlopp, avfall (E)	15,800	5,860	9,940
Byggverksamhet (F)	132,000	65,700	66,300
Handel (G)	183,000	64,000	119,000
Transport, magasinering (H)	94,700	47,100	47,600
Hotell och restaurang (I)	48,200	34,200	14,000
Information, kommunikation (J)	44,000	10,800	33,200
Fastighetsverksamhet (L)	770,000	458,000	312,000
Juridik, ekonomi, vetenskap, teknik (M)	135,000	32,000	103,000
Uthyrning, fastighetsservice (N)	35,300	17,400	17,900
Utbildning (P)	7,430	3,740	3,690
Vård och omsorg (Q)	12,300	7,940	4,360
Kultur, nöje, fritid (R)	15,800	11,720	4,080
Annan serviceverksamhet (S)	3,610	2,723	887
Summa	2,153,450	900,013	1,253,437

Anm: Kategorier HL: ja (HL: nej) avser företag som på grund av storleken förväntas (förväntas inte) behöva ta fram en hållbarhetsrapport.

3.4.3 Analys på branschnivå: Utsläpp av växthusgaser

I analysen fördelar vi utsläppen av koldioxid och övriga växthusgaser på branschnivå (46 branscher) mellan företag som omfattas av hållbarhetsredovisningskravet och sådana som inte omfattas. Fördelningen över bransch uppskattas utifrån andelen anställda i dessa företag. Det betyder att om 47 procent av anställda i en bransch (tex Handel, G) arbetar i företag som omfattas av hållbarhetskravet så antar vi att 47 procent av utsläppen sker i företag som omfattas av krav att hållbarhetsredovisa.

3.4.4 Utsläpp av koldioxid

Aggregerar vi våra företagsdata till näringslivet totalt sker 67 procent av koldioxidutsläppen i företag med krav att hållbarhetsredovisa. Ser man till de tre branscher som har de högsta utsläppen av koldioxid får man följande bild: Totalt 86 procent av rederinäringens (H50) koldioxidutsläpp kommer från företag som träffas av hållbarhetsredovisningskravet. Motsvarande siffror för branschen El-, gas- och värmeverk är 85 procent och för Stål- och metallverk (C24) 87 procent. Tabell 6 visar utsläpp i de olika branscherna.

Tabell 6 Utsläpp av CO2 i företag som träffas (träffas inte) av hållbarhetsrapporteringskravet, Källa: SCB och egna beräkningar.

	Sektor	Utsläpp	HL: nej	HL: ja
		(tusen tCO2)		
A01	Jordbruksföretag och serviceföretag till jordbruk	1,254	1,238	16
A02	Skogsbruksföretag	912	544	369
A03	Fiskare och vattenbrukare	139	139	0
B05–B09	Utvinning av mineral	1,555	927	628
C10–C12	Livsmedel	436	149	287
C13–C15	Tillverkning av textilier, kläder och läderprodukter	29	22	7
C16	Industri för trä och varor av trä, kork och rotting o.d. utom möbler	166	95	71
C17–18	Massa-, pappers- och pappersvaruindustri, grafisk och annan reproduktionsindustri	748	239	509
C19	Industri för stenkolsprodukter och raffinerade petroleumprodukter	2,488	162	2,326
C20–C21	Tillverkning av kemikalier och kemiska produkter, farmaceutiska basprodukter och läkemedel	1,270	245	1,025
C22	Gummi- och plastvaruindustri	58	30	28
C23	Industri för andra icke-metalliska mineraliska produkter	3,197	1,297	1,900
C24	Stål- och metallverk	4,802	646	4,156
C25	Industri för metallvaror utom maskiner och apparater	186	147	39
C26	Industri för datorer, elektronikvaror och optik	11	2	9
C27	Industri för elapparatur	26	7	19
C28	Övrig maskinindustri	134	47	86
C29	Industri för motorfordon, släpfordon och påhängsvagnar	177	16	161
C30	Annan transportmedelsindustri	16	2	14
C31–C32	Tillverkning av möbler och annan tillverkning	48	30	18
C33	Reparationsverkstäder och installationsföretag för maskiner och apparater	70	45	25
D35	El-, gas- och värmeverk	6,247	950	5,297
E36–E39	Avloppsförsörjning och avloppsrening, avfallshantering, återvinning, sanering	239	95	144
F41–F43	Byggverksamhet	1,878	1,328	550
G45–G47	Handel	1,353	708	645
H49	Landtransportföretag; rörtransportföretag	2,927	2,211	716
H50	Rederier	6,341	866	5,475
H51	Flygbolag	2,670	338	2,332
H52–H53	Magasinering och stödtjänster till transport, post och kurirverksamhet	463	170	293
I55–I56	Hotell- och restaurang	76	59	17
J58	Förlag	11	6	5
J59–J60	Film, video, ljud, planering och sändning av program	17	5	12
J61	Telekommunikation	21	4	17

	Sektor	Utsläpp	HL: nej	HL: ja
J62–J63	Dataprogrammering, datakonsulter och informationstjänster	66	42	24
K64	Banker och andra kreditinstitut	63	63	0
L68	Fastighetsbolag och fastighetsförvaltare	198	158	40
M69–M70	Juridisk och ekonomisk verksamhet, verksamheter som utövas av huvudkontor; konsulttjänster till företag	217	107	111
M71–M72	Arkitekt- och tekniska tjänster, vetenskaplig forskning och utveckling	129	77	52
M73–M75	Reklam och marknadsundersökning, annan verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap, teknik; veterinärverksamhet	71	59	12
N77	Uthyrningsfirmor	229	163	67
N78–N82	Arbetsförmedling, resetjänster, andra stödtjänster	225	115	110
P85	Utbildning	64	47	17
Q86	Hälsa- och sjukvård	46	25	21
Q87–Q88	Vård och omsorg med boende, öppna sociala insatser	32	17	15
R90–R93	Kultur, nöje och fritid	99	75	24
	Summa	41,404	13,714	27,690

Anm: Tabellen använder sig av utsläppsdata från SCB på branschnivå. Andelen av utsläppen som sker i företag som träffas (träffas inte) av hållbarhetsredovisningskravet uppskattas via andelen av anställda som arbetar i dessa företag.

3.4.5 Utsläpp av övriga växthusgaser

De hållbarhetsrapporterande företagen svarar för totalt 58 procent av näringslivets utsläpp av andra växthusgaser än koldioxid sker från av företag som numera måste hållbarhetsredovisa sin verksamhet. I de tre branscher med högst växthusgasutsläpp exklusive koldioxidutsläpp varierar utfallet. I sektorn med de allra största utsläppen av övriga växthusgaser, Jordbruksföretag och serviceföretag till jordbruk (A01), hållbarhetsredovisar endast 1 av 100 företag. Anledningen är att de flesta jordbruksföretag i Sverige har en relativt begränsad storlek när det gäller såväl omsättning som anställda. Detta skiljer sig från övriga två ledande utsläppsbranscher, nämligen El-, gas- och värmeverk och Rederier (H50) där 85 procent respektive 86 procent av företagen hållbarhetsredovisar. Tabell 7 visar utsläpp av växthusgaser exklusive koldioxid och vår beräknade fördelning mellan företag över bransch.

Tabell 7 Uppskattning av utsläpp av växthusgaser (CO₂e) i företag som träffas (träffas inte) av hållbarhetsrapporteringskravet, egna beräkningar.

SNI-kod	Beskrivning	Utsläpp 2015	HL: Nej	HL: ja
		(tusen tCO ₂ e)		
A01	Jordbruksföretag och serviceföretag till jordbruk	8,051	7,948	103
A02	Skogsbruksföretag	932	555	376
A03	Fiskare och vattenbrukare	141	141	0
B05–B09	Utvinning av mineral	1,580	942	638
C10–C12	Livsmedel	606	207	400
C13–C15	Tillverkning av textilier, kläder och läderprodukter	30	22	7
C16	Industri för trä och varor av trä, kork och rotting o.d. utom möbler	198	114	84
C17–18	Massa-, pappers- och pappersvaruindustri, grafisk och annan reproduktionsindustri	942	301	642
C19	Industri för stenkolsprodukter och raffinerade petroleumprodukter	2,502	163	2,340
C20–C21	Tillverkning av kemikalier och kemiska produkter, farmaceutiska basprodukter och läkemedel	1,317	254	1,063
C22	Gummi- och plastvaruindustri	68	35	33
C23	Industri för andra icke-metalliska mineraliska produkter	3,209	1,302	1,907
C24	Stål- och metallverk	4,860	654	4,206
C25	Industri för metallvaror utom maskiner och apparater	193	152	41
C26	Industri för datorer, elektronikvaror och optik	12	2	10
C27	Industri för elapparatur	33	9	24
C28	Övrig maskinindustri	144	51	93
C29	Industri för motorfordon, släpfordon och påhängsvagnar	180	16	164
C30	Annan transportmedelsindustri	17	2	15
C31–C32	Tillverkning av möbler och annan tillverkning	51	32	19
C33	Reparationsverkstäder och installationsföretag för maskiner och apparater	72	47	26
D35	El-, gas- och värmeverk	6,602	1,004	5,598
E36–E39	Avloppsförsörjning och avloppsrening, avfallshantering, återvinning, sanering	1,690	671	1,019
F41–F43	Byggverksamhet	1,920	1,358	562
G45–G47	Handel	1,570	821	748
H49	Landtransportföretag; rörtransportföretag	3,003	2,268	734
H50	Rederier	6,447	880	5,567
H51	Flygbolag	2,709	343	2,366
H52–H53	Magasiner och stödtjänster till transport, post och kurirverksamhet	473	173	299
I55–I56	Hotell- och restaurang	78	60	18
J58	Förlag	12	7	5
J59–J60	Film, video, ljud, planering och sändning av program	17	6	12
J61	Telekommunikation	21	4	17
J62–J63	Dataprogrammering, datakonsulter och informationstjänster	69	43	25

SNI-kod	Beskrivning	Utsläpp 2015	HL: Nej	HL: ja
K66	Serviceföretag till finans- och försäkringsverksamhet	9	5	3
L68	Fastighetsbolag och fastighetsförvaltare	208	166	42
M69–M70	Juridisk och ekonomisk verksamhet, verksamheter som utövas av huvudkontor; konsulttjänster till företag	225	110	114
M71–M72	Arkitekt- och tekniska tjänster, vetenskaplig forskning och utveckling	133	79	54
M73–M75	Reklam och marknadsundersökning, annan verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap, teknik; veterinärverksamhet	73	61	12
N77	Uthyrningsfirmor	237	168	69
N78–N82	Arbetsförmedling, resetjänster, andra stödtjänster	231	118	113
P85	Utbildning	66	48	18
Q86	Hälsa- och sjukvård	135	73	63
Q87–Q88	Vård och omsorg med boende, öppna sociala insatser	33	18	16
R90–R93	Kultur, nöje och fritid	101	77	25
	Summa	51,200	21,538	29,736

Anm: Tabellen använder sig av utsläppsdata från SCB på branschnivå. Andelen av utsläppen som sker i företag som träffas (träffas inte) av hållbarhetsredovisningskravet uppskattas via andelen av anställda som arbetar i dessa företag. Uppskattning med hjälp av data för år 2015.

3.5 Slutsatser

Detta avsnitt visar hur stor andel av de svenska aktiebolagen som är skyldiga att komplettera sin finansiella årsredovisning med upplysningar om miljö, sociala förhållanden, personal, respekt för mänskliga rättigheter och motverkande av korruption enligt det svenska genomförandet av EU:s direktiv om hållbarhetsrapportering. Analysen visar att totalt omfattas drygt 1 500 aktiebolag i Sverige av de nya rapporteringskraven. Nettoomsättningen för de företag som omfattas uppgick till 4 470 miljarder kronor, motsvarande två tredjedelar av den totala nettoomsättningen i bolagssektorn. Dessa företag svarar för 2/3 av näringslivets koldioxidutsläpp och 58 procent av de övriga växthusgaserna.

Det finns en stor spridning av skyldigheten att redovisa mellan olika delar av näringslivet. Andelen företag inom jordbruksnäringen som hållbarhetsredovisar är omkring en procent att jämföra med nära 100 procent av företagen inom mineralnäringen.

4 Har de svenska företagens hållbarhetsrapportering blivit mer öppen och jämförbar över tid?

Ett syfte med studien är att undersöka om de svenska företagens hållbarhetsrapportering har blivit mer öppen och jämförbar över tid, framför allt sedan EU:s hållbarhetsdirektiv genomfördes. En öppen hållbarhetsrapportering översätts här som mängden information som företagen rapporterar. Jämförbar hållbarhetsrapportering tolkas som enhetligheten hos det rapporterade hållbarhetsarbetet företagen emellan. Genom att använda sig av hållbarhetsinformation som ligger till grund för ESG-värderingar är det möjligt att undersöka dels om informationsmängden har ökat, dels om företagen väljer att rapportera samma information.

Det är också angeläget att besvara om ESG-värderingarna återkopplar och påverkar företagens miljöarbete och miljörapportering. Om så är fallet skulle företag som har värderats enligt ESG-kriterier ha kommit längre i sitt miljöarbete, eller åtminstone utvecklat sättet på vilket miljöarbetet rapporteras. En rimlig hypotes utifrån det perspektivet skulle vara att ju fler år ett företag har blivit ESG-värderade desto större konvergens i rapporteringsinnehåll mellan företag. Vi undersöker därför även följande delfrågor: Ökar mängden rapporterat hållbarhetsarbete med antalet år som företaget har blivit ESG-värderat? Ökar jämförbarheten mellan hållbarhetsrapporter med antalet år som företaget har blivit ESG-värderat?

Det är inte otänkbart att regelbundna värderingar föranleder att en branschstandard tar form. Att ESG-värderingarna skulle påverka den egna miljörapporteringen är dock något som åtminstone de stora företagen avvisar (Tillväxtanalys, 2018). Det är också rimligt att anta att utvecklingen ser olika ut i olika branscher. Vi kommer därför även att undersöka följande delfråga: Hur skiljer sig olika industrier och branscher åt avseende vilket hållbarhetsarbete som redovisas i hållbarhetsrapporteringen?

Vår analys baseras på hållbarhetsrapporteringar som har producerats utan och under rättsliga krav på hållbarhetsrapportering. Eftersom bara ett års hållbarhetsrapportering under lagkrav finns att tillgå gör det sig inte att med statistiska metoder härleda direkta effekter av den nya lagstiftningen. Vi gör därför en deskriptiv analys och observerar trender eller större skift över tidsperioden.

4.1 Metod

En stor forskningslitteratur ägnar sig åt analys av hållbarhetsrapporternas innehåll utifrån omfattning, struktur, kvalitet och substans med varierande perspektiv och metod.⁸ Många studier analyserar svenska företag som uppfattas som föregångare när det gäller hållbarhetsrapportering (Cahan et al, 2016; KPMG, 2018; Lin och Edvinsson, 2008; Hedberg och von Malmborg, 2003, Arvidsson, 2017). Innehållsanalysen av hållbarhetsrapporterna sker ofta manuellt för att identifiera, kategorisera och kvalitetsgranska hållbarhetsindikatorerna (Roca och Searcy, 2012).

ESG-data ligger till grund för undersökningen i den här studien, detta eftersom ESG-värderingar bygger på samma icke-finansiella information som företagen enligt lagkrav ska rapportera. Genom att basera analysen på den kartläggning och klassificering av företagens hållbarhetsarbete som ESG-värderarna utför, är det rättfram att mäta både

⁸ För en allmän översikt se Unerman, 2000; KPMG, 2018; Roca och Searcy, 2012

kvantitet och enhetlighet i det redovisade materialet. Eftersom ESG-data årligen samlas och organiseras av ett företagsteam blir täckningsgraden betydligt större än det manuellt insamlade datamaterial som forskningen vanligtvis bygger på.

En invändning mot att använda sig av ESG-data är att den forskningsöversikt som Tillväxtanalys (2018) har publicerat visar att olika värderingsinstituts ESG-värdering av ett företags hållbarhetsarbete inte alltid sammanfaller. De modeller och den praxis som används för att genomlysna och värdera företagens miljöarbete skiljer sig åt. Ett rimligt antagande är dock att det värderingsarbete och modellutveckling som varje värderingsinstitut utför inte förändras mer än marginellt över tid. Det förefaller därför mindre problematiskt att analysera förändringar över tid av de ESG-värderingar som utförs av ett specifikt värderingsföretag, åtminstone om jämförelsen sker år för år.

En ytterligare utmaning är den låga täckningsgrad ESG-värderingarna har av det svenska näringslivet, i synnerhet de mindre eller onoterade bolagen. De bolag som ESG-värderas är i regel de som är föremål för intresse från stora internationella investerare. Därför går det att ifrågasätta huruvida det går att dra generella slutsatser om hur företagens miljöarbete utvecklas över tid utifrån urvalet som undersökningen baseras på. Det är dock inte uppenbart varför de onoterade bolagens miljöredovisning skulle utvecklas annorlunda än de noterade bolagen över tid. Urvalet ligger också i linje med tidigare forskning som i regel fokuserar på hållbarhetsrapporter från stora börshandlade bolag (Guthrie och Abeysekera, 2006). Stora företag ses inte bara som föregångare och trendsättare (Arvidsson, 2017) utan har även stort inflytande på samhället (Stiller och Daub, 2007).

Ett företags mål, åtgärder, uppföljning och risker kan redovisas i en hållbarhetsrapport med varierande ambitionsnivå. Informationen kan vara av låg kvalitet, ostrukturerad, osann eller alltför allmän. Sådana kvalitativa skillnader fångas med svårighet i en ESG-databas utan kräver rimligtvis manuell insamling och analys. I detta PM analyserar vi inte vilka enskilda hållbarhetsindikatorer företagen väljer att redovisa. Vi undersöker inte heller hur företagen redovisar enskilda hållbarhetsindikatorer eller om denna redovisning skiljer sig över tid. En studie som analyserar företagens rapportering av specifika hållbarhetsindikatorer efter att EU-direktivet har genomförts i medlemsländerna är Climate Disclosure Standards Board (CDSB) och CDP Europe's analys (2018) av 80 europeiska stora företags hållbarhetsanalys. En liknande analys av de svenska finansiella företagens hållbarhetsrapportering under lagkrav har gjorts av Finansinspektionen (2018).

4.2 ESG-data

Tillväxtanalys använder data insamlad och organiserad av det svenska ESG-företaget Resility i samarbete med Swedish House of Finance. Databasen Nordic Compass innehåller uppgifter om ESG-indikatorer för runt 400 företag som handlas på NASDAQ OMX Nordic och Oslo Børs large- and mid-cap-segment. ESG-indikatorerna är inte betygsatta eller värderade utan presenteras som rådata, till exempel som belopp eller ja/nej. Tidsserien löper över fyra år, från 2014 till 2017.

Tabell 8 sammanfattar antalet företag i Resility Nordic Compass fördelat över land där huvudkontoret är placerat. Andelen företag med svenskt huvudkontor är runt 40 procent under samtliga fyra år. Antalet företag varierar från år till år med hur många företag som finns verksamma i mid-cap- och large-cap-segmenten. Täckningsgraden av de börsnoterade företagen är mellan 60 och 80 procent, bortsett från det första året som innehåller knappt hälften av bolagen. Om urvalet av inkluderade företag skulle vara systematiskt skevt, riskerar även den deskriptiva analys vi gör att bli snedvriden. För att

säkerställa att analysen inte påverkas av ett snedvridet urval genomförs därför all analys med både det obalanserade urvalet och ett balanserat urval som inkluderar de företag som återfinns i urvalet samtliga tre senaste år.

Tabell 8 Antal företag i Nordic Compass, fördelat över land

Land	2014	2015	2016	2017
Danmark	35	51	54	59
Finland	52	66	67	73
Norge	44	62	82	95
Sverige	100	150	164	202
Övriga	22	36	44	46

Tabell 9 visar hur företagen fördelas över bransch.

Tabell 9 Antal företag i Nordic Compass, fördelat över bransch

Bransch	Företag	2014	2015	2016	2017
Råvaror	Svenska	7	6	7	6
	Utländska	13	14	13	15
Dagligvaror	Svenska	12	16	18	22
	Utländska	19	30	31	33
Konsumenttjänster	Svenska	5	15	15	22
	Utländska	5	15	16	20
Finans	Svenska	19	36	42	49
	Utländska	15	38	45	53
Hälsovård	Svenska	4	19	20	28
	Utländska	10	20	22	24
Industri	Svenska	41	45	44	54
	Utländska	54	56	60	66
Olja och gas	Svenska	1	2	2	2
	Utländska	13	20	33	30
Teknologi	Svenska	8	8	13	16
	Utländska	14	15	19	21
Telekommunikation	Svenska	3	3	3	3
	Utländska	4	4	4	6
Kraftförsörjning	Svenska	0	0	0	0
	Utländska	5	3	4	5

Nordic Compass innehåller närmare 80 variabler som bygger på ramverken UN PRI, GRI och CDP, uppdelat i kategorierna miljö, samhällsansvar och styrning. Utöver bakgrundsvariabler består databasen av 12 miljöindikatorer, 27 som relaterar till företagens samhällsansvar och 28 som relaterar till styrningsfrågor. I tabellerna redovisas indikatorerna under rubrikerna *Environmental*, *Social* och *Governance*.

4.3 Har företagens hållbarhetsrapportering blivit öppnare?

För att undersöka om företagens redovisade hållbarhetsarbete har blivit öppnare över tid genomförs en enkel analys av mängden redovisade indikatorer i snitt per industri, land och ESG-klass och år. Andelen redovisade indikationer i relation till maximalt antal är en

återkommande metod i forskningslitteraturen för att analysera hållbarhetsrapporteringens kvantitativa omfång (Roca och Searcy, 2012; Arvidsson, 2017).

Tabell 10 visar medelantalet rapporterade ESG-kriterier, i svenska företag respektive i hela urvalet. Tabell 11 visar medelantalet rapporterade ESG-kriterier, i de svenska företag respektive utländska företag som återfinns i Nordic Compass under samtliga tre år. I genomsnitt redovisar företagen ungefär hälften av miljö- och samhällsansvars-indikatorerna och något fler av styrningsindikatorerna. De svenska företagen redovisar något mer än de utländska företagen, i synnerhet information om styrning. Analysen visar ingen ökning av rapporterad information över tid, snarare tycks antalet rapporterad information minska även om det inte går att säga om förändringen är signifikant. De kvalitativa observationerna återfinns även i det balanserade urvalet i tabell 11.

Tabell 10 Medelantalet rapporterade ESG-kriterier

ESG-kriterier	Företag	2014	2015	2016	2017
Maxvärde					
<i>Environment</i>	Svenska	6.40	6.11	5.68	4.94
12	Samtliga	6.40	6.00	5.44	4.65
<i>Social</i>	Svenska	15.71	14.35	14.37	14.35*
27	Samtliga	15.57	14.52	13.43	13.80
<i>Governance</i>	Svenska	22.07*	21.77*	21.62*	21.60*
28	Samtliga	20.99	20.76	19.97	20.02
Totalt	Svenska	44.18*	42.23	41.07*	40.89*
67	Samtliga	42.96	41.28	38.84	38.47

Tabell 11 Medelvärdet av rapporterade ESG-kriterier. Alla företag som återfinns i Nordic Compass under samtliga tre år 2015, 2016, 2017. Totalt 134 utländska och 116 svenska företag

ESG-kriterier	Företag	2015	2016	2017
Maxvärde				
<i>Environment</i>	Svenska	6.20	5.94	5.64
12	Utländska	6.13	5.99	5.22
<i>Social</i>	Svenska	14.46	14.53	15.39
27	Utländska	14.62	14.02	14.66
<i>Governance</i>	Svenska	21.82*	21.87*	21.81*
28	Utländska	20.00	19.29	19.76
Totalt	Svenska	42.48	42.35*	42.84*
67	Utländska	40.76	39.31	39.65

Tabell 12 visar att de svenska företagen inom ICB-sektorena Råvaror, Dagligvaror och Telekommunikation rapporterar flest hållbarhetsindikatorer totalt medan företag inom Hälsovård, Teknologi och Finans rapporterar minst antal. Medan företagen inom Konsumenttjänster och Teknologi tycks minska antalet rapporterade indikatorer över tid, ökar Olje- och gasssektorn sin hållbarhetsrapportering.

Tabell 12 Medelantalet rapporterade ESG-kriterier över bransch, svenska företag. Maxvärde 67

Bransch	2014	2015	2016	2017
Råvaror	52	53.17	48.86	52.83
Dagligvaror	47,42	45.62	45.28	45.68
Konsumenttjänster	49,4	43.67	44.87	40.45

Bransch	2014	2015	2016	2017
Finans	41,84	41.25	37.83	39.69
Hälsovård	44	34.95	36.85	34.96
Industri	42,83	43.18	43.36	43.09
Olja och gas	38	43.5	41	44.5
Teknologi	41,5	37.88	36.31	35.5
Telekommunikation	47	49.33	44	46.67
Kraftförsörjning	-	-	-	-
Medelvärde	44.18	42.23	41.07	40.89
Maxvärde	67	67	67	67

När de rapporterade ESG-kriterierna för det senaste räkenskapsåret 2017 delas upp i kategorierna miljö, samhällsansvar och styrning, ser vi i tabell 13 att spridningen i rapportering varierar framför allt i de två förstnämnda kategorierna. I kategorin Miljö varierar antalet genomsnittligt rapporterade indikatorer från 3 till 9 av 12 maximalt, och i kategorin Samhällsansvar varierar antalet genomsnittligt rapporterade indikatorer från 11 till 21 av 27 maximalt. De svenska företagens genomsnittliga rapportering av styrningsindikatorer är jämn och hög över sektorer, vilket kan anses vara förväntat givet den starka svenska bolagskoden (Lekvall, 2009).

Tabell 13 Medelantalet rapporterade ESG-kriterier över bransch och indikator, svenska företag, 2017

Bransch	Environment	Social	Governance
Råvaror	8.83	21.33	22.67
Dagligvaror	6.59	17.23	21.86
Konsumenttjänster	4.59	14.41	21.45
Finans	5.08	13.16	21.45
Hälsovård	2.68	11.21	21.01
Industri	5.65	15.67	21.78
Olja och gas	7	15.5	22
Teknologi	2.31	11.62	21.56
Telekommunikation	6	17.67	23
Kraftförsörjning	-	-	-
Medelvärde	4.94	14.35	21.60
Maxvärde	12	27	28

4.4 Har företagens hållbarhetsrapportering blivit mer jämförbar?

Hållbarhetsrapporternas jämförbarhet undersöks genom inter-reliabilitetstester av enhetligheten hos företagens redovisade hållbarhetskriterier. Eftersom data är binärt nominell med ett flertal bedömare, där bedömare i detta sammanhang ska förstås som rapporterande företag, bedöms måttet Krippendorffs alpha vara lämpligast (Hallgren, 2012). Måttet är en funktion av observerad samstämmighet, sannolikheten för slumpmässig samstämmighet och sannolikhet för samstämmighet. Krippendorffs alpha ger värden mellan -1 och 1, där -1 är fullständig osamstämmighet, det vill säga att bedömarna är oense om allt, 0 är slumpmässig samstämmighet och 1 är perfekt samstämmighet.

Tabell 14 visar enhetligheten hos de svenska och utländska företagens hållbarhetsrapportering över de tre ESG-kategorierna och över tid.

Tabell 14 Hållbarhetsrapporteringens enhetlighet mätt som interrater-reliabilitet genom Krippendorph's alpha

ESG-kriterier	Företag	2014	2015	2016	2017
<i>Environment</i>	Svenska	0.228	0.255	0.297	0.300
	Utländska	0.234	0.217	0.213	0.204
<i>Social</i>	Svenska	0.387	0.352	0.373	0.396
	Utländska	0.357	0.309	0.316	0.314
<i>Governance</i>	Svenska	0.651	0.670	0.647	0.700
	Utländska	0.518	0.539	0.450	0.490
Totalt	Svenska	0.471	0.475	0.492	0.525
	Utländska	0.409	0.400	0.375	0.397

Anm: Krippendorffs alpha ger värden mellan -1 och 1, där -1 är fullständig osamstämmighet, 0 är slumpmässig samstämmighet och 1 är perfekt samstämmighet

Måttet på de svenska hållbarhetsrapporternas genomsnittliga enhetlighet håller en nivå någonstans mitt emellan slumpmässig och perfekt samstämmighet. Måttet indikerar också att företag med huvudkontoret i annat land än Sverige hållbarhetsrapporterar mindre enhetligt än de svenska företagen. Vidare tycks det som att de svenska hållbarhetsrapporterna blir mer enhetliga över tid, medan de utländska företagens hållbarhetsrapportering uppvisar en mer konstant nivå. Uppdelat på ESG-kategori är det tydligt att det är rapporteringen av styrningsindikatorer som är mest homogen, både bland de svenska och bland de utländska företagen. Den svenska styrningsrapporteringens enhetlighet tycks dessutom öka något över tid medan de utländska företagens rapportering inte uppvisar samma mönster. Minst homogen är rapporteringen av miljöindikatorer, som dock avseende de svenska företagen även här uppvisar en ökande grad av homogenitet över perioden medan samma utveckling inte syns hos de utländska hållbarhetsrapporterna. Enhetligheten hos rapporteringen av hållbarhetsindikatorerna relaterande till samhällsansvar ligger någonstans mellan miljö och styrning och förefaller relativt konstanta.

Tabell 15 Hållbarhetsrapporteringens enhetlighet mätt som interrater-reliabilitet genom Krippendorph's alpha. Alla företag som återfinns i Nordic Compass under samtliga tre år 2015, 2016, 2017. Totalt 134 utländska och 116 svenska.

ESG-kriterier	Företag	2015	2016	2017
<i>Environment</i>	Svenska	0.274	0.339	0.305
	Utländska	0.228	0.222	0.217
<i>Social</i>	Svenska	0.356	0.400	0.430
	Utländska	0.325	0.324	0.342
<i>Governance</i>	Svenska	0.674	0.676	0.703
	Utländska	0.538	0.464	0.528
Totalt	Svenska	0.481	0.514	0.529
	Utländska	0.406	0.378	0.415

Note: Krippendorffs alpha ger värden mellan -1 och 1, där -1 är fullständig osamstämmighet, 0 är slumpmässig samstämmighet och 1 är perfekt samstämmighet

Tabell 15 visar samma analys när urvalet företag är konstant över de tre sista åren; 2015, 2016 och 2017. Enhetligheten tycks öka något både för svenska och utländska företag, men observationerna från den tidigare analysen förefaller att stå sig kvalitativt. Den största

förändringen återfinns för indikatorerna för samhällsansvar som uppvisar en större ökad enhetlighet för både svenska och utländska företag än när hela urvalet analyseras. Samtidigt tycks enhetligheten hos den svenska rapporteringen av miljöinformation minska mellan 2016 och 2017 utan att samma förändring märks hos de utländska företagen. Av dessa resultat att döma påverkar således inte tidigare ESG-värderingar enhetligheten hos företagens hållbarhetsrapporter.

För att utesluta att det är de icke-nordiska företagen som driver skillnaden i resultat mellan de svenska företagen och de utländska, gjorde vi om analysen utan dessa. Resultaten, som inte redovisas här, är kvalitativt i linje med tidigare resultat. bortsett från större enhetlighet i de nordiska grannländernas styrningsrapportering som dock fortfarande understiger de svenska företagens enhetlighet.

Studier visar att hållbarhetsrapporter ser olika ut i olika länder (Dhaliwal et al, 2012; Simnett et al, 2009). Det är tänkbart att hållbarhetsrapporternas innehåll tenderar att konvergera inom länder vilket i så fall kunde ligga bakom gapet i enhetlighet mellan svenska och nordiska hållbarhetsrapporter. Om norska, danska och finska hållbarhetsrapporter uppvisar enighet på nationell nivå men stor skillnad länderna emellan skulle vi få ett resultat där svenska hållbarhetsrapporter verkar enhetligare än de nordiska länderna som grupp. När vi upprepar analysen var land för sig består dock resultaten. De svenska företagens hållbarhetsrapporter förefaller mer enhetliga än våra nordiska grannländers.

4.5 Slutsatser

I detta avsnitt redovisas hur hållbarhetsredovisningen för de stora och mellanstora företagen som handlas på Nasdaq OMX Nordic har utvecklats över fyra år, varav det senaste året under EU-direktivets lagkrav.

Vi ser att mängden hållbarhetsinformation som företagen rapporterar generellt är färre än det antal hållbarhetsindikationer som de internationella riktlinjerna i regel inkluderar. Denna observation är i linje med tidigare kvalitativ forskning som visar att det i många länder finns ett glapp mellan redovisade och totala hållbarhetsindikatorer inkluderade i de internationella ramverken (Roca och Searcy, 2012; Yadava och Sinha, 2016; Tarquinio et al, 2018).

Det verkar inte heller råda konsensus bland företagen kring vilken uppsättning indikatorer som bör tillhandahållas, i synnerhet när det gäller den miljörelaterade informationen, vilket även andra studier har funnit (Radley Yeldar, 2012). Samma brist på transparens och enhetlighet finner även Finansinspektionen (2018) i sin analys av de svenska finansiella företagens hållbarhetsrapportering.

Vi finner att företag med huvudkontor i Sverige tycks redovisa något mer hållbarhetsinformation än de utländska företagen, framför allt styrningsinformation. De svenska hållbarhetsredovisningarna tycks även redovisa enhetligare hållbarhetsinformation som dessutom förfaller bli alltmer enhetlig över tid utan att de utländska hållbarhetsrapporterna uppvisar samma förändring. Vi har dock inte testat om ökningen är signifikant över tid.

Grunden till denna skillnad i kvantitet och enhetlighet är oklar. De flesta svenska och utländska företag som handlas på Nasdaq OMX Nordic torde omfattas av hållbarhetsredovisning redan under förslagets miniminivå.

De rättsliga kraven på hållbarhetsrapportering i Sverige innan EU:s direktiv genomfördes har heller inte varit mer ambitiösa än i våra nordiska grannländer (Steenstrup och

Stordrange, 2017; Szabó och Sørensen, 2015). Även om svenska företag brukar ses som föregångare när det gäller hållbarhetsrapportering, kan samma anses gälla även för våra nordiska grannländer (Cahan et al, 2016; Lin och Edvinsson, 2008; Vandemaele et al, 2005).

5 Sammanfattande slutsatser

EU antog 2014 direktivet om företagens hållbarhetsredovisning med intentionen att skapa en effektivare inre marknad med samma spelregler för alla företag i medlemsländerna. Förhoppningen var att en ökad insyn i företagens hållbarhetsarbete skulle underlätta för investerare, kunder och civila samhället att beakta hållbarhetsaspekter i sina investerings- och konsumtionsbeslut.

Rapporteringskraven skulle ge företagen verktyg att hantera sina hållbarhetsrisker och på sikt ge konkurrensfördelar och ökad lönsamhet. Utan att föreskriva specifika riktlinjer eller krav på särskilt format förväntades de rättsliga kraven på hållbarhetsredovisning att informationen inte bara blir mer tillgänglig, utan också mer jämförbar.

Nu två år efter direktivet genomfördes av medlemsländerna, och med ett års hållbarhetsrapporter publicerade pågår de första utvärderingarna av huruvida rapporteringskraven har gett förväntat resultat.

Tillväxtanalys bidrar med en analys av det svenska genomförandet av EU:s direktiv om obligatorisk hållbarhetsredovisning. Det svenska genomförandet inkluderar en större andel företag än vad EU-direktivets miniminivå föreskriver och det är angeläget att veta hur stor andel av svensk ekonomi och koldioxidutsläpp som omfattas. Det är också av intresse att få en uppfattning av den svenska hållbarhetsrapporteringens grad av öppenhet och jämförbarhet innan direktivet genomfördes samt, så långt som möjligt, en indikation av utvecklingen under lagkravet.

Som analysen har visat omfattas en liten andel svenska företag av rapporteringskravet. Dessa företag skapar dock en stor del av det totala förädlingsvärdet i ekonomin. Företag står även för majoriteten av Sveriges växthusgasutsläpp.

Vidare förefaller de svenska företagens hållbarhetsrapportering redan vara relativt öppen och jämförbar i förhållande till våra nordiska grannländer, även om den senare observationen inte är statistiskt säkerställd. Vi ser inga uppenbara trender i graden av öppenhet och jämförbarhet i samband med att regelverket implementerades.

Rimligen är några ytterligare års observationer nödvändiga för att de förväntade effekterna av direktivet ska kunna uppstå och mätas.

Referenser

- Arvidsson, S. (2017). In search of informational quality in sustainability reports: A longitudinal focus.
- Cahan, S. F., de Villiers, C., Jeter, D. C., Naiker, V., och van Staden, C. J. (2016). Are CSR Disclosures Value Relevant? Cross-Country Evidence. *European Accounting Review*, 25(3), 579–611.
- CDSB och CDP Europe (2018). Corporate climate and environmental disclosure under the EU Non-Financial Reporting Directive.
- EU-kommissionen (2013). Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av rådets direktiv 78/660/EEC och 83/349/EEC om redovisning av stora företags och koncerners icke-finansiella information och mångfaldspolitik, COM(2013) 207 final.
- EU-kommissionen (2013). Impact Assessment Accompanying the document Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council amending Council Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC as regards disclosure of non-financial and diversity information by certain large companies and groups, Commission Staff Working Document, SWD(2013) 128 final.
- Dhaliwal, D. S., Radhakrishnan, S., Tsang, A., och Yang, Y. G. (2012). Nonfinancial disclosure and analyst forecast accuracy: International evidence on corporate social responsibility disclosure. *The Accounting Review*, 87(3), 723–759.
- Ds 2014:45 Företagens rapportering om hållbarhets och mångfaldspolitik.
- Finansinspektionen. (2018). Integrering av hållbarhet i företagsstyrningen. En kartläggning baserad på finansiella företags publika hållbarhetsinformation. Dnr 18-16966.
- Gibson, R., och Krueger, P. (2018). The Sustainability Footprint of Institutional Investors.
- Guthrie, J., och Abeysekera, I. (2006). Content analysis of social, environmental reporting: what is new?. *Journal of Human Resource Costing & Accounting*, 10(2), 114–126.
- Hallgren, K. A. (2012). Computing inter-rater reliability for observational data: an overview and tutorial. *Tutorials in quantitative methods for psychology*, 8(1), 23.
- Kitzmueller, M. (2008). Economics and corporate social responsibility. Mimeo, European University Institute
- KPMG Survey of Corporate Responsibility Reporting 2017
- Lagrådets yttrande 2016-05-19, Företagens rapportering om hållbarhet och mångfaldspolitik.
- Lekvall, P. (2009). The Swedish corporate governance model, in *The Handbook of International Corporate Governance*, Institute of Directors
- Lin, C. Y. Y., och Edvinsson, L. (2008). National intellectual capital: comparison of the Nordic countries. *Journal of Intellectual Capital*, 9(4), 525–545.
- Radley Yeldar (2012). The value of extra-financial disclosure. What investors and analysts said. The survey commissioned by the Global Reporting Initiative(GRI) and The Prince's Accounting for Sustainability Project.

- Roca, L. C., och Searcy, C. (2012). An analysis of indicators disclosed in corporate sustainability reports. *Journal of Cleaner Production*, 20(1), 103–118.
- Szabó, D. G., och Sørensen, K. E. (2015). New EU directive on the disclosure of non-financial information (CSR).
- Simnett, R., Vanstraelen, A., och Chua, W. F. (2009). Assurance on sustainability reports: An international comparison. *The accounting review*, 84(3), 937–967.
- Steenstrup och Stordrange, EU reform of Corporate Social Responsibility reporting standards for large companies is due to be implemented in Norway as a result of the introduction of Directive 2014/95/EU, coming into force in the financial year beginning on 1 January 2017.
- Stiller, Y., och Daub, C. H. (2007). Paving the way for sustainability communication: evidence from a Swiss study. *Business Strategy and the Environment*, 16(7), 474–486.
- Tarquino, L., Raucci, D., och Benedetti, R. (2018). An Investigation of Global Reporting Initiative Performance Indicators in Corporate Sustainability Reports: Greek, Italian and Spanish Evidence. *Sustainability*, 10(4), 897.
- Tillväxtanalys. (2018). Finansmarknadens hållbarhetsvärderingar av företag – ESG-värderingar som mått på och drivkraft för grön omställning. PM 2018:15.
- Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/95/EU 2014/95/EU av den 22 oktober 2014 om ändring av direktiv 2013/34/EU vad gäller vissa stora företags och koncerners tillhandahållande av icke-finansiell information och upplysningar om mångfaldspolicy
- Unerman, J. (2000). Methodological issues-Reflections on quantification in corporate social reporting content analysis. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 13(5), 667–681.
- Vandemaële, S. N., Vergauwen, P. G. M. C., och Smits, A. J. (2005). Intellectual capital disclosure in The Netherlands, Sweden and the UK: A longitudinal and comparative study. *Journal of intellectual Capital*, 6(3), 417–426.
- Venturelli, A., Caputo, F., Cosma, S., Leopizzi, R., och Pizzi, S. (2017). Directive 2014/95/EU: Are Italian Companies Already Compliant?. *Sustainability*, 9(8), 1385.

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser, Tillväxtanalys, utvärderar och analyserar svensk tillväxtpolitik. Vi ger regeringen och andra aktörer inom tillväxtpolitiken kvalificerade kunskapsunderlag och rekommendationer för att effektivisera och utveckla statens arbete för hållbar tillväxt och näringslivsutveckling.

I vårt arbete fokuserar vi särskilt på hur staten kan främja Sveriges innovationsförmåga, på investeringar som stärker innovationsförmågan och på landets förmåga till strukturomvandling. Dessa faktorer är avgörande för tillväxten i en öppen och kunskapsbaserad ekonomi som Sverige. Våra analyser och utvärderingar är framåtblickande och systemutvecklande. De är baserade på vetenskap och beprövad erfarenhet.

Sakkunniga medarbetare, unika databaser och utvecklade samarbeten på nationell och internationell nivå är viktiga tillgångar i vårt arbete. Genom en bred dialog blir vårt arbete relevant och förankras hos de som berörs.

Tillväxtanalys finns i Östersund (huvudkontor) och Stockholm.

Du kan läsa alla våra publikationer på www.tillvaxtanalys.se. Där kan du också läsa mer om pågående och planerade projekt samt prenumerera på våra nyheter. Vi finns även på LinkedIn och Twitter.

